

De Kameloon

Kath. Basisschool
Den Dolder

Beleidsplan Begrijpend lezen

Kwaliteitskring Taal

De Kameleon

18-02-2016

INHOUDSOPGAVE

1	DE KAMELEON	2
1.1	BESCHRIJVING DOELGROEP	2
1.2	VISIE OP BEGRIJPEND LEZEN	2
1.3	BASISVISIE	3
2	VAKDIDACTIEK BEGRIJPEND LEZEN	3
2.1	DOELEN VOOR HET LEZEN MET BEGRIP	3
2.2	EINDDOELEN VOOR HET LEZEN MET BEGRIP OP LEERLINGNIVEAU:	3
2.3	BIJBEHORENDE DIDACTIEK	3
2.4	WIJ WERKEN OP DE KAMELEON DOELGERICHT EN PLANMATIG AAN HET LEREN LEZEN MET BEGRIP:	4
3	STRATEGIEËN	4
3.1	LEESSTRATEGIE	4
3.2	STURINGSSTRATEGIE	4
3.3	HERSTELSTRATEGIEËN	5
3.4	UITLEG STRATEGIEËN	5
3.4.1	<i>Voorspellen</i>	5
3.4.2	<i>Voorspellen vóór het lezen:</i>	5
3.5	VRAGEN STELLEN	6
3.5.1	<i>Visualiseren</i>	6
3.5.2	<i>Verbinden</i>	7
3.5.3	<i>Samenvatten</i>	7
3.5.4	<i>Afleiden</i>	8
3.5.5	<i>Herstellen</i>	8
4	BEGRIJPEND LEZEN IN DE PRAKTIJK	10
4.1	GEBRUIKTE MATERIALEN BEGRIJPEND LEZEN:	10
4.2	TIJDSINVESTERING BEGRIJPEND LEZEN PER WEEK	11
4.3	HET LESMODEL BEGRIJPEND LEZEN	12
4.4	HOE ZIET EEN BEGRIJPEND LEZEN LES ERUIT	12
4.5	BEGRIJPEND LEZEN BINNEN DE ZAAKVAKKEN EN HET REKENONDERWIJS	14
5	TOETSEN EN VOLGEN	15
5.1	TOETS-KALENDER: BEGRIJPEND LEZEN	15
5.2	VRAAGSTELLING CITOTOETS	15
6	ZORGLEERLINGEN BINNEN HET BEGRIJPEND LEESONDERWIJS	16
6.1	TECHNISCH ZWAKKE LEZERS	16
6.2	BORGING VAN HET BEGRIJPEND LEESONDERWIJS	16
6.3	HET DIAGNOSTISCHE GESPREK	16
7	BIBLIOGRAFIE	18
8	BIJLAGEN	18
8.1	SLO TUSSENDOELEN BEGRIJPEND LEZEN BEGINNENDE GELETTERDHEID	18
8.2	SLO TUSSENDOELEN BEGRIJPEND LEZEN GEVORDERDE GELETTERDHEID (2003) MIDDENBOUW	18
8.3	SLO TUSSENDOELEN BEGRIJPEND LEZEN GEVORDERDE GELETTERDHEID (2003) BOVENBOUW	19
8.4	TOETSROOSTER BEGRIJPEND LEZEN	19
8.5	TOETSING NIEUWSBEGRIIP	19

1 DE KAMELEON

1.1 BESCHRIJVING DOELGROEP

De Kameleon is een Katholieke basisschool met ongeveer 250 leerlingen verdeeld over 11 groepen. De school is sinds 2008 gehuisvest in een prachtig nieuw gebouw en onderdeel van de Brede School 'De Schilden'. Tevens vinden ook de tussen- en buitenschoolse opvang, de peuterspeelzaal 't Locomotiefje en het CJG en Uniek hier onderdak. Den Dolder is een zeer gedifferentieerde gemeente met een rijke diversiteit aan mensen en woningen. Het dorp kent een aantal buurten dat als aandachtsgebied aangemerkt wordt vanwege woningvoorraad en de sociaaleconomische kenmerken van de bevolking. De school hecht grote waarden aan het afstemmen op de mogelijkheden en onderwijsbehoeften van de leerlingen. Hiervoor heeft de school de beschikking tot de nieuwste leermiddelen en vult zij zo nodig het onderwijsaanbod aan doormiddel van extra leermaterialen. Om zoveel mogelijk onderwijs 'op maat te bieden' is het klassenmanagement zodanig ontwikkeld dat er instructies op meerdere niveaus plaatsvinden.

Op De Kameleon streven wij naar succeservaringen voor alle leerlingen. Dit is de basis waarop leerlingen vertrouwen krijgen in hun eigen kunnen, een hoger gevoel van eigenwaarde ontwikkelen en met meer motivatie leren. Door leerlingen binnen een veilige omgeving taalvaardig te maken en te leren te vertrouwen op eigen mogelijkheden worden de capaciteiten van een leerling optimaal benut.

Wij geven de leerlingen een actieve en verantwoordelijke rol bij hun eigen leerproces en leggen samen met de omgeving van de leerling (school, vrije tijdsverenigingen en ouders) hoge verwachtingen bij de leerlingen, waardoor zij leren om in zichzelf te geloven en zo (eigen) doelen behalen.

1.2 VISIE OP BEGRIJPEND LEZEN

Het doel van lezen op school en in de maatschappij is het toekennen van betekenis aan geschreven taal. Betekenis geven gebeurt in voortdurende wisselwerking met de lezer. Bij begrijpend lezen haalt de lezer niet alleen details uit de tekst, maar kan ook gegevens met elkaar in verband brengen, onderwerp en hoofdgedachte herkennen en de intentie van de schrijver uit de tekst herleiden. Bij begrijpend lezen gaat het om het geven van woordbetekenissen, inhoudelijke kennis over allerlei onderwerpen, maar ook om de kennis met betrekking tot de opbouw van woorden, zinnen en teksten. Uiteraard spelen zowel de leesteknik als het leesbegrip daarbij een belangrijke rol.

Bij begrijpend lezen is het van essentieel belang dat de juiste leesstrategieën worden aangeboden en uitgevoerd. De meest effectieve didactiek van begrijpend lezen bestaat uit het oefenen van leesstrategieën waarbij de voorbeeldfunctie van de leerkracht (het hardop denken) van essentieel belang is.

Om een tekst te kunnen begrijpen, moeten leerlingen vlot kunnen lezen en beschikken over een rijke woordenschat. De mondelinge taalvaardigheid gaat hieraan vooraf. Taal/spraakproblemen moeten al op kleuterleeftijd gesignaleerd en opgepakt worden om problemen t.a.v. vlot lezen te voorkomen. Daarom is het belangrijk om in alle groepen veel aandacht te blijven besteden aan deze gebieden.

De Kameleon ziet begrijpend lezen als een voortdurend samenspel tussen tekst en lezer. Binnen ons onderwijs streven wij ernaar dat leerlingen conclusies trekken naar aanleiding van een tekst. Daarbij doen de leerlingen voorspellingen over het verdere verloop van een tekst. In het beleidsplan begrijpend lezen, zal de visie op begrijpend lezen worden vertaald naar handelen van de leerkracht per leerjaar in combinatie met de werkwijze van onze methode begrijpend lezen.

1.3 BASISVISIE

Basisschool De Kameleon ziet begrijpend lezen als de basis voor al het leren. Door vanuit deze visie begrijpend lezen onderwijs aan te bieden, leren wij de leerlingen hun cognitieve capaciteiten, sociale vaardigheden, talenten, zelfredzaamheid en zelfvertrouwen herkennen, gebruiken en ontwikkelen. Zij kunnen zich daardoor vol vertrouwen zelfstandig en zelfredzaam bewegen in de (toekomstige) maatschappij. N.a.v. de (basis)visie en de daarbij behorende leerinhouden en leeractiviteiten hebben we zeer bewust voor de methode: Nieuwsbegrip XL gekozen, dit omdat deze methode het best aansluit bij de visie van de school.

2 VAKDIDACTIEK BEGRIJPEND LEZEN

2.1 DOELEN VOOR HET LEZEN MET BEGRIP

De doorgaande lijn van begrijpend lezen begint in groep 1 en loopt door tot en met groep 8.

In alle groepen is er aandacht voor de twee pijlers van het lezen met begrip:

- Uitbreiding van kennis en woordenschat.
- Het leren van strategieën om het eigen leerproces van het eigen leesproces te sturen.

Doel is dat leerlingen de school verlaten als zelfstandige, vaardige lezers, die verschillende soorten teksten kunnen lezen en begrijpen. Om goede leerlingresultaten te bereiken, moeten leerkrachten over voldoende kennis en vaardigheden beschikken. Maar ook is het nodig om op schoolniveau afspraken te maken, vandaar dat onderstaande doelen op leerling, leerkracht en schoolniveau zijn geformuleerd.

2.2 EINDDOELEN VOOR HET LEZEN MET BEGRIP OP LEERLINGNIVEAU:

- De leerlingen zijn in staat hun eigen kennis en woordenschat te gebruiken om de tekst betekenis te geven.
- De leerlingen zijn in staat nieuwe kennis en bestaande kennis te integreren.
- De leerlingen zijn in staat hun eigen leerproces te sturen en kunnen daarbij strategieën gebruiken.
- De leerlingen kunnen de leesstrategieën (voorspellen, vragen stellen, visualiseren, verbinden, samenvatten en afleiden) zelfstandig toepassen en, afhankelijk van het leesdoel en de tekstsoort, flexibel inzetten.
- De leerlingen zijn in staat om strategieën in te zetten als zij moeite hebben de tekst te begrijpen.
- De leerlingen kunnen woordleesstrategieën toepassen om de betekenis van onbekende woorden te achterhalen.
- De leerlingen zijn gemotiveerd en zijn actief betrokken (door te lezen, denken, praten en schrijven) bij het lezen van, het denken over en het begrijpen van teksten.

2.3 BIJBEHORENDE DIDACTIEK

Bijbehorende didactiek van onze leerkrachten die hun leerlingen willen scholen tot zelfstandige, goede begrijpend lezers:

- De leerkracht richt de leesomgeving gevarieerd en aantrekkelijk in.
- De leerkracht biedt systematisch aandacht aan de leesmotivatie en leesbevordering.
- De leerkracht heeft kennis van het proces van lezen met begrip.
- De leerkracht is zich bewust van het grote belang van voldoende kennis van woordenschat en besteedt daaraan impliciet en expliciet aandacht.

- De leerkracht geeft met behulp van een adequaat instructiemodel doelgericht vorm aan gedifferentieerde, effectieve instructie.
- De leerkracht beschikt over vaardigheden om gewenst aanpakgedrag hard op denkend voor te doen.
- Door de keuze van functionele verwerkingsvormen verdiept de leerkracht het leesbegrip van de leerlingen.
- De leerkracht kiest adequate middelen om het aanbod te evalueren en is in staat om op basis van de resultaten hiervan te interveniëren.
- De leerkracht monitort de groepsresultaten en deelt de analyse hiervan op schoolniveau met collega's.

2.4 WIJ WERKEN OP DE KAMELEON DOELGERICHT EN PLANMATIG AAN HET LEREN LEZEN MET BEGRIP:

- De aandacht voor mondelinge en schriftelijke taal is zichtbaar en merkbaar in de gehele school.
- Het team geeft prioriteit aan lezen en woordenschatontwikkeling.
- Het beleid voor ontwikkeling van kennis en woordenschat is vastgelegd, wordt regelmatig besproken en zo nodig bijgesteld.
- Er wordt in alle groepen voldoende tijd besteed aan lezen.
- Het team bespreekt regelmatig de leerlingresultaten voor begrijpend lezen op groeps-, bouw-, en schoolniveau en formuleert zo nodig maatregelen om de resultaten te verbeteren.

3 STRATEGIEËN

3.1 LEESSTRATEGIE

De volgende leesstrategieën worden door de school gehanteerd:

- Voorspellen
- Vragen stellen
- Visualiseren
- Verbinden
- Samenvatten
- Afleiden
- Herstellen

De bovenstaande strategieën staan regelmatig centraal in de groepen 1 t/m 8. De leesstrategieën worden centraal gesteld d.m.v. diverse kaarten, waarbij iedere leesstrategie een eigen pictogram heeft. Op de kaart wordt de strategie verduidelijkt met een tekening en een gedachtezin. Deze kaarten hangen zichtbaar in de klas. Iedere maand (groep 1 t/m 3) of les (groep 4 t/m 8) staat een andere strategie centraal. Deze worden voor de groepen 4 t/m 8 zoveel mogelijk aan de strategielessen van Nieuwsbegrip XL gekoppeld. Tijdens het centraal stellen van de strategie doet de leerkracht regelmatig, ook tijdens andere lessen, al hardop denkend voor hoe je de strategie tijdens het lezen van teksten toe kunt passen (modeling). Tijdens het voordoen wordt er gebruik gemaakt van afwisselende teksten (verhalend, informatief, gedicht, handleiding etc.)

3.2 STURINGSSTRATEGIE

Een goede lezer denkt tijdens het lezen en stuurt zijn eigen leesproces aan. Hierbij gebruiken lezers de volgende sturingsstrategieën:

- Leesdoel bepalen
- Oriëntatie op de tekst
- Actualiseren van de aanwezige voorkennis en woordenschat

- Toepassen van leesstrategieën
- Controleren van begrip
- Toepassen van herstelstrategieën
- Controleren van leesdoel

3.3 HERSTELSTRATEGIEËN

Een onderdeel van het sturen van het leesproces is de controle van het leesbegrip. Een zelfstandige lezer haakt niet af als hij een tekst niet begrijpt, maar gebruikt herstelstrategieën om tot begrip te komen. Het is een onderdeel van het leren lezen met begrip dat leerlingen leren wat ze kunnen doen als ze een tekst niet (meer) begrijpen. Aanwijzingen om de leerlingen de herstelstrategie toe te laten passen zijn:

- Op welk punt vond je de tekst moeilijk? Vanaf dat punt:
 - Stukje opnieuw lezen → langzamer.
 - Stukje hardop lezen.
 - Stukje verder lezen.
 - Kijken naar de illustraties die erbij staan, wordt het dan duidelijker?
- Helpt het om een leesstrategie toe te passen?
 - Hoe kan ik me dit voorstellen?
 - Ik weet er zelf ook al wat van, helpt dat om de tekst te begrijpen?
 - Moet ik informatie uit verschillende stukjes tekst combineren?
 - Moet ik 'tussen de regels doorlezen', staat iets er niet letterlijk in?
 - Wat is het belangrijkste van dit stukje?
- Hulp vragen als je er echt niet uitkomt.

3.4 UITLEG STRATEGIEËN

3.4.1 VOORSPELLEN

Voorspellen is: een weloverwogen inschatting maken van wat er zou kunnen gebeuren op basis van de beschikbare informatie. De lezer kan zowel voor als tijdens het lezen voorspellingen doen. Bij leerlingen wordt voorspellen vaak gezien als 'gokken'. Hier ligt dan ook een belangrijke taak voor de leerkracht. Door voor te doen laat de leerkracht zien dat voorspellingen ergens op gebaseerd moeten zijn.

De lezer:

- Gebruikt aanwijzingen uit de tekst en illustraties om te voorspellen.
- Gaat tijdens het lezen na of de voorspellingen kloppen.
- Stelt voorspellingen tijdens het lezen bij.

3.4.2 VOORSPELLEN VÓÓR HET LEZEN:

De leerlingen bekijken de tekst en letten op:

- De titel
- De voor- en achterkant van het boek.
- De koppen en tussenkoppen.

- De illustraties in de tekst.
- Opvallende woorden die bijvoorbeeld vet, cursief of onderstreept zijn gedrukt.

Zinnen die horen bij voorspellen:

- Als ik de titel zie, denk ik dat dit boek gaat over....
- Als ik naar de plaatjes kijk, denk ik dat de tekst gaat over...
- Ik denk dat ik te weten zal komen of...omdat....
- Ik heb hier al eens wat over gelezen en weet al.....
- Ik voorspel...omdat....
- Ik denk dat hierna.... zal gebeuren, omdat...
- Klopte mijn voorspelling of ging het anders?
- Nu ik dit weet, denk ik dat....

Tijdens het lezen gaat het voorspellen door. Een goede lezer controleert tijdens het lezen of zijn voorspelling klopt of moet worden bijgesteld. Dit bevordert actieve betrokkenheid en leidt tot tekstbegrip.

3.5 VRAGEN STELLEN

Vragen stellen: vragen onder woorden brengen die de tekst bij je oproept. Tijdens het lezen gaat de lezer op zoek naar antwoorden op zijn vragen. De leerkracht stimuleert leerlingen voorafgaand aan en tijdens het lezen vragen in zich op te laten komen en in de tekst op zoek te gaan naar antwoorden op die vragen. Leerlingen gaan dan gericht lezen, omdat ze benieuwd zijn of hun vragen worden beantwoord. Dit stimuleert actief lezen. De leerkracht en leerlingen kunnen hierbij gebruik maken van de wie, wat, waar, waarom en hoe- vragen.

De lezer:

- Stelt vragen voor, tijdens en na het lezen.
- Denkt na waarover hij zich verwondert.
- Stelt vragen naar aanleiding van de tekst.
- Stelt vragen vanuit zijn eigen kennis en ervaringen.

Woorden en zinnen die horen bij vragen stellen:

- Ik vraag me af wat hij bedoelt met....
- Ik vraag me af hoe het kan dat....
- Ik vraag me af waarom hij dit gaat doen..
- Ik vraag me af waar dit zich afspeelt...

3.5.1 VISUALISEREN

Visualiseren is: je inleven in de tekst met al je zintuigen: wat zie ik, hoor ik, voel ik, ruik ik en proef ik, als ik deze tekst lees?

De lezer maakt zich tijdens het lezen een voorstelling van wat er in de tekst wordt beschreven. Terwijl hij leest vormen zich plaatjes en filmpjes in zijn hoofd. De lezer gaat op deze manier op in de tekst of in het verhaal. Het zorgt ervoor dat de lezer betrokken blijft en plezier heeft in het lezen.

Leerkrachten kunnen visualiseren ondersteunen door voorafgaand aan het lezen informatie over het onderwerp van de tekst aan te reiken, vooral in de vorm van beelden.

De lezer:

- Gebruikt alle zintuigen om zich voor te stellen wat de tekst beschrijft.

- Leeft zich in het verhaal in.

Zinnen die horen bij visualiseren:

- Als ik dit lees, dan zie ik voor me...
- Ik stel me voor hoe dit eruit ziet.
- Als ik erbij zou zijn, dan zag ik...
- Als ik erbij zou zijn, dan voelde ik...
- Ik zie voor me dat...

3.5.2 VERBINDEN

Verbinden is: de tekst in verband brengen met wat je als lezer al weet en hebt meegemaakt. Verbinden stimuleert de betrokkenheid bij de tekst maar stimuleert ook de cognitieve ontwikkeling van de lezer.

De lezer:

- Legt een relatie tussen de tekst en zijn eigen ervaringen.
- Legt een relatie tussen de tekst en de kennis die hij al heeft.
- Legt een relatie tussen de tekst en teksten die hij eerder heeft gelezen.

Zinnen die horen bij verbinden:

Eigen ervaringen:

- Dit is net als...
- Dit doet me denken aan...
- Gaat het bij mij thuis ook zo...
- Ik ben ook wel eens zo geschrokken, dat was toen...

Kennis:

- Gaat het in dit boek net als in de echte wereld?
- Kan dit in het echt gebeuren?
- Hierover heb ik op tv gezien...
- Mijn juf heeft hier als eens iets over verteld...
- Ik kijk veel natuurfilms dus weet al...

Eerder gelezen:

- Dit is net zo'n verhaal als...
- Ik heb eerder gelezen dat...
- Lijkt dit verhaal op verhalen die ik eerder gelezen heb?

3.5.3 SAMENVATTEN

Samenvatten is: op zoek gaan naar de hoofdgedachte en de belangrijkste informatie in de tekst. Een samenvatting is een schriftelijke of mondelinge verkorte versie van de tekst, waarin de hoofdgedachte en de belangrijkste punten zijn opgenomen.

De lezer:

- Selecteert belangrijke punten in de tekst.
- Plaatst markeringen bij de belangrijke tekstfragmenten.
- Vat samen in eigen woorden.
- Vat samen in logische volgorde.

- Maakt schematische afbeeldingen als een woordweb, een mindmap, een tabel of een schema.

Zinnen die horen bij samenvatten:

- Dit gaat over...
- Eerst...dan...en helemaal aan het eind...
- Er zijn drie manieren om...namelijk...
- Kenmerken van...zijn...
- Eerst gebeurde...daardoor...

3.5.4 AFLEIDEN

Als een lezer de strategie afleiden gebruikt, leest hij tussen de regels door, interpreteert hij wat niet letterlijk in de tekst staat en vult hij 'witte vlekken' in. Afleidingen hebben te maken met het begrijpen van figuurlijk taalgebruik en metaforen. Het begrijpen van impliciete informatie is van groot belang voor het tekstbegrip.

Afleiden vereist dat de lezer relaties legt tussen stukjes in de tekst en tussen de algehele inhoud van de tekst en zijn kennis. Kennis van de wereld is heel belangrijk bij het maken van afleidingen. Kennis over het onderwerp en de context waarin het verhaal zich afspeelt, maken het gemakkelijker om te bedenken wat de schrijver zou kunnen bedoelen.

Het maken van afleidingen wordt ondersteund door het gebruik van andere strategieën. Zo ondersteunt visualiseren je de situatie voor te stellen en je in te leven. Wat er niet letterlijk staat, wordt wel duidelijk in het filmpje in je hoofd.

Een goede manier om leerlingen te stimuleren afleidingen te maken, is het werken met prentenboeken zonder tekst. Zij moeten het hele verhaal als het ware afleiden. De afzonderlijke illustraties zeggen veel, maar hoe vormen ze samen een verhaal? De overgangen tussen de illustraties, zijn de witte vlekken waar afleidingen nodig zijn.

De lezer:

- Gebruikt aanwijzingen uit de tekst om af te leiden wat niet letterlijk in de tekst staat.
- Gebruikt eigen kennis en ervaring om af te leiden wat niet letterlijk in de tekst staat.
- Interpreteert gedrag en emoties van de (hoofd-) personen uit het verhaal.
- Interpreteert situaties.

Woorden en zinnen die horen bij afleiden:

- De hoofdpersoon voelt...
- De schrijver vertelt niet...maar ik weet dat....
- Er staan niet...maar volgens mij....
- Want....

3.5.5 HERSTELLEN

Een belangrijk onderdeel van het sturen van het leesproces is de controle van het leesbegrip. De lezer vraagt zich regelmatig af of hij de tekst nog begrijpt.

De lezer:

Stelt zichzelf vragen als:

- Snap ik het nog?
- Is dit verhaal logisch?
- Volg ik het verhaal nog?

- Klopt dit wel?

Het is belangrijk dat de lezer niet opgeeft als hij de tekst niet begrijpt, maar gebruik maakt van de herstelstrategie om tot begrip te komen. Leerlingen leren wat ze kunnen doen als ze de tekst niet meer begrijpen.

De leerkracht geeft hiervoor de volgende aanwijzingen:

- Op welk punt vond ik de tekst moeilijk? Vanaf dat punt ga je:
 - Stukje opnieuw lezen → langzamer.
 - Stukje hardop lezen.
 - Stukje verder lezen, wordt het dan duidelijk?
 - Kijken naar de illustraties die erbij staan, wordt het dan duidelijk?
- Helpt het om een leesstrategie toe te passen?
 - Hoe kan ik me dit voorstellen? (visualiseren)
 - Ik weet er zelf ook al wat van, helpt dat om de tekst te begrijpen? (verbinden)
 - Moet ik informatie uit de verschillende stukjes tekst met elkaar combineren? (verbinden)
 - Wat is het belangrijkste van dit stukje? (samenvatten)
- Hulp vragen als je er echt niet uitkomt.

Het moet voor de leerlingen routine worden om tijdens het lezen herstel strategieën te gebruiken. De leerkracht moet dan ook hardop denkend voordoen wat zij doet als ze een tekst niet begrijpt.

4 BEGRIJPEND LEZEN IN DE PRAKTIJK

4.1 GEBRUIKTE MATERIALEN BEGRIJPEND LEZEN:

Groep 1 en 2

Leerlijnen (SLO doelen)
Methode Kleuterplein (bronnenboek)
Ontwikkelingsmaterialen

Groep 3

Veilig leren lezen
Humpie Dumpie (vanaf februari)
Lees aardig M3 / E3
Piccolo

Groep 4

Cito trainer AA (voor groep 4)
Lees aardig M4 / E4
Nieuwsbegrip XL (AA)
Piccolo
Cito trainer AA

Groep 5

Nieuwsbegrip XL (AA / A)
Lees aardig 4/5
Ajodakt Goed Begrepen
Cito trainer A

Groep 6

Cito trainer B
Nieuwsbegrip XL (A / B)
Ajodakt Goed begrepen
Lees aardig 5/6

Groep 7

Nieuwsbegrip XL (B)
Ajodakt Goed begrepen
Lees aardig 6 / 7
Cito trainer C

Groep 8

Ajodakt Goed begrepen
Leesaardig 7/8 en plus
Nieuwsbegrip XL (B / C)
Cito trainer D
Leeskrakers

4.2 TIJDSINVESTERING BEGRIJPEND LEZEN PER WEEK

Groep 1 en 2

- Minimaal één uur per dag: doelgerichte taalactiviteiten, waarvan in ieder geval twee a drie keer per week tien tot vijftien minuten worden besteed aan (hardop denkend) voorlezen en begrijpend luisteren.

Groep 3

- De activiteiten rondom begrijpend lezen die in de methode voor aanvankelijk technisch lezen zijn opgenomen worden uitgevoerd.
- Een uur per dag: leesvormen en gevarieerde activiteiten rond boeken in samenhang met woordenschatontwikkeling.
- Na de midden Cito worden wekelijks de werkbladen van Lees aardig en/of Humpi Dumpi behandeld. Daarnaast wordt Piccolo tijdens het zelfstandig werken aangeboden.

Groep 4

- Een uur per dag: (hardop denkend) voorlezen, leesvormen en gevarieerde activiteiten rond boeken in samenhang met leesbegrip en woordenschatontwikkeling.
- Elke week wordt er een les van Nieuwsbegrip gegeven.
- Elke week wordt er een werkblad van Lees aardig aangeboden.
- Maandelijks wordt er geoefend met de werkbladen van Cito Trainer.
- Tijdens het zelfstandig werken wordt Piccolo ingezet.

Groep 5 / 6

- Zestig tot negentig minuten per week: Begrijpend lezen binnen zaakvakken in samenhang met woordenschatontwikkeling.
- Een uur per dag: (hardop denkend) voorlezen, leesvormen en gevarieerde activiteiten rond boeken in samenhang met leesbegrip en woordenschatontwikkeling.
- Elke week wordt er een les van Nieuwsbegrip gegeven.
- Elke week wordt er een werkblad van Lees aardig aangeboden.
- Elke week een werkblad Goed begrepen aanbieden.
- Elke week een les van Nieuwsbegrip XL (les op de computer & woordenschatles)
- Maandelijks wordt er geoefend met de werkbladen van Cito Trainer.

Groep 7 en 8

- Zestig tot negentig minuten per week: Begrijpend lezen binnen zaakvakken in samenhang met woordenschatontwikkeling.
- Een uur per dag: (hardop denkend) voorlezen, leesvormen en gevarieerde activiteiten rond boeken in samenhang met leesbegrip en woordenschatontwikkeling.
- Elke week wordt er een les van Nieuwsbegrip gegeven.
- Elke week wordt er een werkblad van Lees aardig aangeboden.
- Elke week een werkblad Goed begrepen aanbieden.
- Elke week een les van Nieuwsbegrip XL (les op de computer & woordenschatles)
- Maandelijks wordt er geoefend met de werkbladen van Cito Trainer.

4.3 HET LESMODEL BEGRIJPEND LEZEN

Op De Kameleon maken wij gebruik van het directe instructiemodel. Belangrijk kenmerk van het directe instructiemodel is dat de cognitieve verantwoordelijkheid geleidelijk verschuift van de leerkracht, die de leestaak volledig op zich neemt, naar de leerling, die in samenwerking met andere leerlingen het geleerde toepast. Gedurende het zelfstandig werken en toepassen heeft de leerkracht een ondersteunende rol.

Ook is het kenmerkend voor dit model dat de leerkracht de fase van de begeleide inoefening van het lesdoel nadrukkelijk ondersteunt. Het denkproces van de leerlingen wordt in deze fase door de leerkracht bewaakt en naar een hoger niveau getild.

De focus is gericht op het leren door de leerlingen. Door het hardop denkend voorlezen (modellen) tijdens de instructiefase, legt de leerkracht inhoudelijke accenten wat betreft de achtergrondkennis en de woordenschat en het gebruik van de leesstrategieën. Door het voorbeeldgedrag van de leerkracht leren de leerlingen hoe zij over de tekst kunnen denken en de teksten kunnen begrijpen.

Door het hardop verwoorden van het (les)doel en het (lees)proces, wordt het voor de leerlingen duidelijk met welk doel de tekst wordt gelezen.

Het lesmodel heeft de volgende fasen:

- De leerkracht doet hardop voor **Ik** doe het
(de gezamenlijk start, de instructiefase)
- Begeleide oefening: samen toepassen **Wij** doen het
(begeleide oefening eerste en tweede fase)
- Leerlingen passen het toe in duo's **Jullie** doen het samen
(zelfstandig oefenen en verwerken)
- Leerlingen passen het zelfstandig toe **Jij** doet het alleen

De leerkracht past het directe instructiemodel toe door:

- uit te leggen
- te demonstreren
- begeleid oefenen
- ruimte te geven aan oefenen
- inhoudelijke feedback te geven
- gezamenlijk na te denken over de leerdoelen en de resultaten.

4.4 HOE ZIET EEN BEGRIJPEND LEZEN LES ERUIT

Een totale les duurt ongeveer 60 minuten en bevat de fasen:

- de gezamenlijke start
- de instructiefase
- het begeleid inoefenen
- de zelfstandige verwerking/ verlengde instructie
- de afronding

In onderstaand schema staan de lesfasen uitgeschreven en is er een tijdsduur aangegeven. Dit kan/mag van de praktijk afwijken.

Lesfasen	Activiteit van leerkracht en leerling
De gezamenlijke start (15 min.) <ul style="list-style-type: none"> • Lesdoel, leesdoel. • Voorkennis ophalen. • Achtergrondkennis ophalen. • Woordenschat, woordleesstrategieën bespreken. • Voorspellingen doen. • Lesoverzicht en verwachtingen. 	"Ik bied overzicht" <ul style="list-style-type: none"> • Wat komt aan de orde? • Het onderwerp van de tekst wordt verkend. • Wat weten de leerlingen over het onderwerp van de tekst? Welke achtergrondkennis moet worden aangebracht? • Welke begrippen vragen om toelichting? (o.a. visualisatie, schematisering).
De instructiefase (5 min.) <ul style="list-style-type: none"> • De leerkracht modelt de tekst. • De leerkracht is de expert. 	"Ik doe het" <ul style="list-style-type: none"> • De leerkracht demonstreert een of meer leesstrategieën tijdens het hardop lezen. • De leerkracht demonstreert het toepassen van herstelstrategieën. • Tijdens het hardop lezen modelt de leerkracht de achtergrondkennis en de woordenschat. • De leerkracht stuurt het proces.
De begeleide oefening; eerste fase (5 min.) <ul style="list-style-type: none"> • Leerkracht en leerlingen analyseren de strategieën. • Activiteiten begeleide inoefening. • De leerling is klassikaal expert. 	"Wij doen het samen" Ik controleer het denkproces en ik stuur bij waar nodig." <ul style="list-style-type: none"> • Leerlingen passen een of meer leesstrategieën toe; de leerkracht ondersteunt en geeft gerichte feedback. • De herstelstrategieën worden ondersteund en gestuurd. • De leerkracht stuurt het proces van inoefening.
De begeleide oefening; tweede fase (5min.) <ul style="list-style-type: none"> • Leerlingen passen de strategie toe in duo's of in groepjes. 	"Jullie doen het samen, ik ondersteun waar nodig." <ul style="list-style-type: none"> • Leerlingen passen een of meer leesstrategieën toe en de leerkracht ondersteunt indien nodig. • Leerlingen passen de herstelstrategieën toe en de leerkracht ondersteunt indien nodig.
Zelfstandig oefenen en verwerken <ul style="list-style-type: none"> • Leerlingen passen de strategie zelfstandig toe. • Leerlingen werken samen of zelfstandig. • Enkele leerlingen krijgen verlengde instructie. 10 min.	"Je doet het alleen." <ul style="list-style-type: none"> • De leerkracht controleert en stuurt het denkproces van leerlingen die dat nog niet zelfstandig kunnen.
De gezamenlijke afronding <ul style="list-style-type: none"> • De leerlingen gaan rond bij anderen: zij rapporten, bespreken, presenteren of bevragen. 5 min.	"Ik vraag steekproefsgewijs bij enkele (groepjes) leerlingen het denkproces na. Ik koppel terug naar het lesdoel." <ul style="list-style-type: none"> • De leerkracht controleert het denkproces en past sturingsstrategieën toe.

Lesvoorbereiding IGDI model (interactieve gedifferentieerde directe instructie)

Gezamenlijke start	5 min.	
<i>(Wat heb je de vorige les gedaan?, Actualiseren voorkennis, Lesdoel aangeven, Overzicht van de activiteiten)</i>		
Interactieve groepsinstructie	10 min.	
<i>(Tijdens de les gebruik je concrete voorbeelden, Modellen)</i>		
Begeleide inoefening	5 min.	
<i>(Geef een korte en duidelijke opdracht)</i>		
Verwerking	25 minuten	
Plus	Basis	Intensief
Afsluiting	5 min.	
<i>(Inhoudelijke afronding)</i>		

4.5 BEGRIJPEND LEZEN BINNEN DE ZAAKVAKKEN EN HET REKENONDERWIJS

Bij het lezen van de teksten binnen de zaakvakken wordt de leesstrategie die die maand centraal staat, behandeld. De leerkracht doet dan hardop denkend voor hoe ze de centrale strategie kunnen gebruiken binnen de teksten. Wat betreft het rekenonderwijs zal vooral de herstelstrategieën hardop denken gebruikt worden door de leerkracht. Wat betreft de rekenbegrippen zal daar extra aandacht voor moeten zijn binnen het woordenschatonderwijs.

5 TOETSEN EN VOLGEN

5.1 TOETS-KALENDER: BEGRIJPEND LEZEN

Om van leerlingen competente begrijpend lezers te maken worden een aantal aspecten rondom lezen in kaart gebracht. In de toets kalender zijn naast de Cito toets begrijpend lezen daarom ook andere toetsen opgenomen. Verder wordt de leesbeleving middels de Leesmotivatie en Leesinteresse lijst in kaart gebracht (bibliotheek op school), dit om te bekijken of het nodig is interventies (op groeps-, en/of schoolniveau) te plegen ter bevordering van de leesmotivatie.

Maand	Groepen	Toets
September	Groepen 5 t/m 8	Nieuwsbegrip niveau vaststellen d.m.v. laatst afgenomen Cito toets begrijpend lezen de score om te zetten naar een CLIB-niveau. Methodetoets begrijpend lezen: Lees aardig
Oktober	Groepen 5 t/m 8	Methodetoets begrijpend lezen: Strategietoets
November	Groepen 5 t/m 8	Methodetoets begrijpend lezen: Lees aardig en TIAT
Januari	Groep 2	Signaleringslijst Protocol Leesproblemen en Dyslexie (m.n. Boekoriëntatie en Verhaalbegrip)
Januari	Groep 2	Taal voor kleuters M2
Januari	Groepen 4 t/m 8	Cito Begrijpend Lezen M4, M5, M6, M7, M8 Methodetoets begrijpend lezen: Lees aardig
Februari	Groepen 4 t/m 8	Diagnostisch gesprek n.a.v. Citotoets begrijpend lezen met leerlingen die IV of V- score hebben gehaald. Deze gegevens kunnen gebruikt worden voor het opstellen van het groepsplan. Methodetoets begrijpend lezen: Lees aardig en TIAT
Maart	Groepen 5 t/m 8	Methodetoets begrijpend lezen: Strategietoets
April	Groepen 5 t/m 8	Methodetoets begrijpend lezen: Lees aardig
Mei	Groepen 5 t/m 8	Methodetoets begrijpend lezen: Lees aardig en TIAT
Mei / Juni	Groep 2	Signaleringslijst Protocol Leesproblemen en Dyslexie (m.n. Boekoriëntatie en Verhaalbegrip)
Mei / Juni	Groep 2	Taal voor kleuters E2
Mei / Juni	Groep 3 t/m 6	Cito begrijpend lezen E3, E4, E5, E6
	Groep 7	Cito begrijpend lezen M7, speciale toets om de groei vast te stellen bij leerlingen die bij vorige afname IV of V hebben gescoord.
	Groep 3 t/m 8	Diagnostisch gesprek n.a.v. Cito toetsen begrijpend lezen met leerlingen die IV of V hebben gehaald. Deze gegevens kunnen gebruikt worden voor het opstellen van het groepsplan.

In de bijlage is een toetsrooster toegevoegd met de soorten toetsen die worden afgenomen en op welke momenten.

5.2 VRAAGSTELLING CITOTOETS

Om de leerlingen voldoende voor te bereiden op de manier van vragenstellen binnen de CITO toets begrijpend lezen, biedt de methode Nieuwsbegrip XL in de methode ondersteuning aan (elke 6e les). Mocht dit (voor sommige leerlingen) onvoldoende zijn, dan wordt er structureel met leerlingen geoefend m.b.v. daarvoor bestemde ABCDE Citotrainer.

6 ZORGLEERLINGEN BINNEN HET BEGRIJPEND LEESONDERWIJS

6.1 TECHNISCH ZWAKKE LEZERS

Voor technisch zwakke lezers hanteren we dezelfde leerdoelen begrijpend lezen als bij alle andere leerlingen. Wel wordt er een andere aanpak aangeboden om die doelen te bereiken zoals: aanbieden van meer leestijd, gebruik maken van ingesproken teksten, schrappen in hoeveelheid. Voor de Cito teksten van begrijpend lezen geldt dat deze leerlingen meer tijd krijgen voor de toets en dat deze toets in meerdere delen wordt aangeboden. De teksten mogen niet worden voorgelezen.

Risicolezers krijgen expliciete instructie. Dit houdt in dat de leerkracht met een klein groepje leerlingen veel modelt. De leerkracht doet hardop voor en past samen hardop toe. Hiervoor worden passende teksten gebruikt die op het leesniveau van de leerlingen aansluit. Deze verlengde instructie wordt tijdens de fase van het zelfstandig werken uitgevoerd.

6.2 BORGING VAN HET BEGRIJPEND LEESONDERWIJS

Om het begrijpend leesonderwijs goed te borgen binnen ons onderwijs, vindt er 2x in het jaar een intervisie plaats alleen gericht op het begrijpend lezen. De inhoud van de intervisie zal o.a. gebaseerd worden op resultaten, vragen van leerkrachten, stellingen. N.a.v. de intervisie kan er besloten worden een groepsbezoek plaats te laten vinden. Dit groepsbezoek zal coachend van aard zijn en uitgevoerd worden door IB-er of een lid van de kwaliteitskring taal.

6.3 HET DIAGNOSTISCHE GESPREK

Leerkrachten willen graag weten of leerlingen kunnen lezen met begrip. Daartoe willen ze in feite weten wat leerlingen wel en niet doen als ze een tekst lezen. Ze willen dat leerlingen hun denken met hen delen. Hoe pakken ze een tekst aan? Denken ze na over de inhoud van de tekst? Maken ze verbindingen tussen de tekst en hun achtergrondkennis? Leggen ze relaties tussen verschillende passages in de tekst? Passen ze strategieën toe tijdens het lezen?

Vooraf bij leerlingen die moeite hebben met begrijpend lezen is het van belang te weten wat voor hen lastig is. Dat kan namelijk verschillende oorzaken hebben. Inzicht in wat een leerling doet en vooral ook niet doet tijdens het lezen met begrip geeft aanknopingspunten voor de begeleiding.

De beste manier om te weten te komen wat een leerling doet tijdens het lezen van een tekst, is de leerling te vragen hardop te verwoorden wat hij denkt. Dit is voor leerlingen vaak lastig, omdat ze niet gewend zijn hardop te denken. De leerkracht kan de leerling helpen door voor te doen hoe zij zelf hardop denkt bij het lezen van een tekst (modeling). Ook door het stellen van vragen kan de leerkracht de leerling stimuleren hardop te denken.

Als leerlingen hun denken met de leerkracht delen levert dat aanknopingspunten op om hen verder te helpen. Wanneer bijvoorbeeld blijkt dat een leerling tijdens het lezen nauwelijks een relatie legt met zijn achtergrondkennis, dan weet de leerkracht dat deze leerling op dat punt begeleiding nodig heeft. Wanneer leerlingen bepaalde leesstrategieën niet gebruiken, kan de leerkracht hen dit leren door de strategieën eerst hardop denkend voor te doen en vervolgens het denkproces van de leerlingen te stimuleren en te begeleiden door vragen te stellen en suggesties en aanwijzingen te geven.

De leerkracht zet het instrument in wanneer zij er bijvoorbeeld aan twijfelt of een leerling de aangeboden leesstrategieën kan toepassen.

Dit alleen voor die leerlingen waarvoor de leerkracht dat nodig acht. Het instrument is niet bedoeld voor een klassikale afname.

Aanwijzingen voor afname

- Ga met een of meer leerlingen apart (aan de instructietafel) zitten.
- Selecteer een stukje tekst (niet meer dan een pagina) op beheersingsniveau van het technisch lezen.
- Lees de tekst voor en geef daarna de leerling(en) (zo mogelijk) korte beurten om de tekst ook voor te lezen.
- Kies een aantal vragen uit en bespreek deze met de leerling(en). Welke vragen u kiest is afhankelijk van wat u wilt weten over het aanpakgedrag van de leerling.
- Maak een geluidopname, zodat u de antwoorden goed kunt analyseren.

Voorspellen

1. Toen je de tekst las (of voorgelezen kreeg), kon je toen al voorspellen wat er zou gaan gebeuren?
2. Wat weet je zelf al over het onderwerp?
3. Heeft dat jou geholpen om de voorspelling te maken?

Vragen stellen

1. Had je ook nog vragen toen je aan het lezen was?
2. Welke vragen had je tijdens het lezen (of voorlezen) van de tekst?
3. Welke vragen heb je nu, over wat je hebt gelezen (of gehoord)?
4. We hadden het net over de vragen die je had toen je de tekst aan het lezen was (of voorgelezen kreeg).
5. Wat doe je als er tijdens het lezen een vraag in je opkomt? Helpt dat om de tekst beter te begrijpen?

Visualiseren

1. Toen je aan het lezen was (of luisterde), maakte je toen in je hoofd een plaatje bij de tekst? Vertel me eens alles over de plaatjes die je maakte in jouw hoofd.
2. We hebben het over de plaatjes in je hoofd tijdens het lezen (of luisteren). Helpt dit je om de tekst beter te begrijpen?
3. Weet je nog hoe de plaatjes in je hoofd jou hebben geholpen toen je een andere tekst aan het lezen was? Wil je me daarover iets vertellen?

Verbinden

1. Wat weet je zelf al over... (het onderwerp van de tekst)? Heb je zoiets wel eens meegemaakt of gezien? Dacht je daar ook aan tijdens het lezen?
2. Je weet dus al iets over het onderwerp (indien van toepassing). Hielp dat om de tekst te begrijpen?

Samenvatten

1. Vind jij dat er stukjes in deze tekst belangrijker zijn dan andere stukjes van de tekst? Welke stukjes denk jij dat belangrijker zijn? Waarom vind jij dat?
2. Wat heb je gedaan of gedacht tijdens het lezen (of luisteren) om de belangrijkste stukjes goed te onthouden?
3. Als je iemand in een paar zinnen moet vertellen wat je hebt gelezen (of gehoord), wat zeg je dan?

Afleiden

1. De leerkracht selecteert een stukje tekst dat een conclusie, een mening of een interpretatie kan oproepen. Ze herhaalt dit stukje nog een keer en stelt dan de volgende vragen: wat zou de schrijver bedoelen met...? Welke woorden of zinnen hebben je geholpen bij dit antwoord? Wist je vooraf zelf al iets dat je geholpen heeft om dit antwoord te geven?
2. Wat weet je nu van de tekst, dat de schrijver *niet* heeft opgeschreven?

3. We hadden het net dus over *afleiden*. De leerkracht herhaalt het antwoord (de conclusie, de mening, de interpretatie of voorspelling) van de leerling en vertelt dat dit een afleiding is. Wat begrijp je nu van de tekst wel dat je eerder nog niet hebt begrepen?

Herstelstrategieën

1. Welke dingen waren er moeilijk toen je de tekst las (of voorgelezen kreeg)? Had je meer problemen met lastige woorden of had je problemen met het begrijpen van de tekst? Als je zelf op andere momenten iets leest, welke dingen vind je dan het meest lastig?
2. Wat heb je nu gedaan om die moeilijkheden op te lossen? Hoe los je dit soort lastige dingen meestal op als je zelf iets aan het lezen bent?
3. Heb jij verschillende manieren om zo'n probleem op te lossen? Kun je daarover vertellen?
4. Hoe weet jij of je een tekst begrepen hebt? Wat vertel je aan iemand anders in de klas, als die moeite heeft om de tekst te begrijpen? Wat vind jij dan de beste manier?

7 BIBLIOGRAFIE

Förrer, M., & Mortel, K. v.d. (2010). Lezen..., denken...begrijpen! CPS.10

8 BIJLAGEN

8.1 SLO TUSSENDOELEN BEGRIJPEND LEZEN BEGINNENDE GELETTERDHEID

Verhaalbegrip

- Leerlingen begrijpen de taal van voorleesboeken. Ze zijn in staat om conclusies te trekken naar aanleiding van een voorgelezen verhaal. Halverwege kunnen ze voorspellingen doen over het verdere verloop van het verhaal.
- Leerlingen weten dat de meeste verhalen zijn opgebouwd uit een situatieschets en een episode. Een situatieschets geeft informatie over de hoofdpersonen, de plaats en tijd van handeling. In een episode doet zich een bepaald probleem voor dat vervolgens wordt opgelost.
- Leerlingen kunnen een voorgelezen verhaal naspelen terwijl de leerkracht vertelt.
- Leerlingen kunnen een voorgelezen verhaal navertellen, aanvankelijk met steun van illustraties.
- Leerlingen kunnen een voorgelezen verhaal navertellen zonder gebruik te hoeven maken van illustraties.

Begrijpend lezen en schrijven

- Leerlingen tonen belangstelling voor verhalende en informatieve teksten en boeken en zijn ook gemotiveerd die zelfstandig te lezen.
- Leerlingen begrijpen eenvoudige verhalende en informatieve teksten.
- Leerlingen gebruiken geschreven taal als een communicatiemiddel.

8.2 SLO TUSSENDOELEN BEGRIJPEND LEZEN GEVORDERDE GELETTERDHEID (2003) MIDDENBOUW

De leerlingen lezen eenvoudige teksten die verhalend, informatief, directief, beschouwend en argumentatief van aard zijn met begrip en voeren daarbij de volgende leesstrategieën uit:

- Ze bepalen het thema van een tekst en activeren hun eigen kennis over het thema.
- Ze koppelen verwijswaarden aan antecedenten.

- Ze lossen het probleem van een moeilijke zin (of zinnen) op.
- Ze voorspellen de volgende informatie in een tekst.
- Ze leiden informatie af uit een tekst.
- Ze onderscheiden verschillende soorten teksten zoals verhalende, informatieve, directieve, beschouwende en argumentatieve teksten.
- Ze herkennen de structuur van verhalende teksten.

8.3 SLO TUSSENDOELEN BEGRIJPEND LEZEN GEVORDERDE GELETTERDHEID (2003) BOVENBOUW

De leerlingen lezen minder eenvoudige teksten die verhalend, informatief, directief, beschouwend of argumentatief van aard zijn met begrip en voeren daarbij de volgende leesstrategieën uit:

- Ze zoeken, selecteren en verwerken op een doelbewuste en efficiënte manier informatie uit verschillende bronnen.
- Ze leiden betekenisrelaties tussen zinnen en alinea's en herkennen inconsistenties.
- Ze stellen zelf vragen tijdens het lezen.
- Ze bepalen de hoofdgedachte van een tekst en maken een samenvatting.
- Ze herkennen de structuur van verschillende soorten teksten.
- Ze plannen, sturen, bewaken en controleren hun eigen leesgedrag.
- Ze beoordelen teksten op hun waarde.

8.4 TOETSROOSTER BEGRIJPEND LEZEN

	Sep t	Okt	Nov	Dec	Jan	Feb	Maart	April	Mei	Juni
Leesaardig	X		X		X	X		X	X	
Strategie (NB)		X					X			
TIAT (NB)			X			X			X	
CITO					X 4-8					X 3-6

NB: Toetsen uit Nieuwsbegrip

8.5 TOETSING NIEUWSBEGRIJ

Soorten toets	Niveau	Meet	Afname
Sneltoetsen informatieve teksten	AA, A, B, en C	In hoeverre leerlingen teksten begrijpen. Hierbij gaat het om algemeen tekstbegrip. Deze toetsen zijn wat meer overkoepelend; wel methodegebonden, maar er wordt naar tekstbegrip gekeken (en niet specifiek naar strategieën e.d.). Deze toetsen bevatten informatieve teksten. De naam sneltoetsen verwijst naar de manier van toetsen: leerlingen krijgen een tekst waarin na de eerste zin elk zevende woord is vervangen door het juiste woord en twee foute alternatieven. Ze moeten steeds het	Elke 6 weken. Afname gebeurt in combinatie met de blokles.

		woord kiezen dat op die plaats past. Ze krijgen hiervoor twee minuten.	
Toetsen informatieve teksten	AA, A, B en C	Informatieve teksten en andere tekstsoorten. Bij elke tekst wordt een aantal vragen gesteld op zes leesvaardigheidsniveaus: globaal tekstbegrip, gedetailleerd tekstbegrip, informatieselectie, schema's en tabellen interpreteren, informatie en meningen vergelijken, informatie en meningen ordenen. Er wordt in de vraagstelling zoveel mogelijk aangesloten bij Cito.	3x per jaar, rond de rapporten: Toets 1: oktober Toets 2: februari Toets 3: mei
Woordenschattoetsen	AA, A, B en C	In hoeverre leerlingen de betekenissen van in Nieuwsbegrip aangeleerde woorden beheersen. De leerkracht kan deze toetsen zelf samenstellen: leerkracht geeft periode en aantal woorden aan. Programma stelt toets samen. Leerkracht kan desgewenst items verwijderen of vervangen.	Frequentie van afname wordt door leerkracht bepaald.
Strategietoetsen	AA, A, B, C en D	In hoeverre leerlingen de strategieën voor begrijpend lezen beheersen. Deze toetsen zijn optioneel. Ze worden eventueel alleen ingezet bij zwakke leerlingen of leerlingen die uitvallen op de Sneltoetsen informatieve teksten/ bloklessen en/of Toetsen informatieve + andere teksten. Het zou kunnen dat deze leerlingen uitvallen op bepaalde strategieën. Leerkracht kan daarna gericht oefenen met de strategieën die nog niet goed beheerst worden.	Na afname van Sneltoets1 of blokles 1, en na afname van Sneltoets 4 of blokles 4, eventueel alleen bij zwakke lezers/uitval. Toetsmomenten: oktober, maart.
CITO-toets	AA, A, B, en C	Suggestie: het beginniveau van de leerlingen kan gemeten worden met de CITO-begrijpend leestoetsen. De score hierop kan worden omgezet naar CLIB-niveau. Op die manier kan worden bepaald op welk Nieuwsbegrip-niveau de leerling zit	Aan het begin van het schooljaar.